

Bratislava, 15. apríl 2020

Vážená pani prezidentka Zuzana Čaputová,

Vážený pán premiér Igor Matovič,

Vážený pán minister Milan Krajniak,

Vážená pani ministerka Mária Kolíková,

Vážená verejná ochrankyňa práv Mária Patakyová,

dovoľujeme si Vás osloviť v mene neziskovej organizácie JEDEN RODIČ, ktorá od roku 2019 poskytuje všeobecne prospešné služby a pomáha rodinám, kde je na výchovu nezaopatrených detí iba jeden osamelý rodič, tzv. jednorodičovské domácnosti. Týchto rodín je na Slovensku viac ako 100-tisíc. JEDEN RODIČ n.o. združuje rodiny ako sociálnu skupinu občanov, ktorá si zaslúži zvýšenú pozornosť štátu a verejných inštitúcií z dôvodu zvýšeného rizika ohrozenia chudobou alebo sociálnym vylúčením.

Touto verejnou výzvou si dovoľujeme v mene týchto rodičov a ich nezaopatrených detí, obrátiť sa na Vás a ostatných členov vlády, poukazujúc na zvýšené riziko ohrozenia jednorodičovských rodín práve v čase súčasnej pandémie spôsobujúcej ochorenie COVID-19 a jej sociálnych dopadov na tieto rodiny.

Sme presvedčení, že by bolo potrebné prijať efektívnejšie opatrenia na ochranu jednorodičovských rodín a detí počas krízy spôsobenou pandemiou, nakoľko v prípade zlyhania rodiča sú vystavené existenčnému ohrozeniu najmä nezaopatrené deti, čo je v rozpore so samotným právnym a sociálnym záujmom štátu na ich ochranu.

Na základe vyššie uvedených skutočností navrhujeme zváženie a následne prijatie týchto konkrétnych opatrení:

1. Záchrana rodinných rozpočtov - finančný balíček pomoci a opatrenia pre jednorodičovské rodiny.

Mnohé zo zavedených opatrení skomplikovali život jednorodičom a postavili im do života ohrozujúcej situácie. Medzi nami sú rodiny, kde rodičia sú samostatne zárobkovo činné osoby (SZČO), malé sro-čky, alebo prevádzky, ktoré ostali s nulovým príjmom. Zatvorením škôl a škôlok zamestnaní rodičia museli nedobrovoľne ostať na OČR, a tak majú zníženú mzdu na 55%. Tieto rodiny mali už pred zavedením karanténnych opatrení existenčné problémy a súčasná situácia ich dostala do ešte väčších problémov. Niektoré rodiny už teraz, po mesiaci karantény, hladujú. Nevieme si predstaviť ako tieto rodiny prežijú najbližšie obdobie dvoch až troch mesiacov. Nemajú vytvorené rezervy a sú v existenčných problémoch. Nemajú z čoho platiť stravu, nájom, elektrinu, plyn, úvery a v neposlednom rade aj dane a odvody štátu.

Zároveň niektorí jednorodičia nemohli ostať na OČR, či z finančných dôvodov alebo im to nedovoľuje povaha práce, ako napríklad sestričky, lekári, poštári, predavači, kuriéri, a.i.. Títo rodičia musia chodiť do práce a sú nútení nechať deti doma samé, alebo so starými rodičmi, ktorí sú ochorením COVID-19 najviac ohrozenou skupinou obyvateľstva. A po príchode z práce musia suplovať vyučovanie. Treba si uvedomiť, že v týchto rodinách nemajú vytvorené vyhovujúce podmienky pre učenie sa online formou. Chýbajú im počítače, tlačiarne. Niektoré nemajú zavedený ani internet.

Nespochybnujeme oprávnenosť, ani zmysel doteraz navrhnutých opatrení. Či už ide o dôsledok nariadenia vlády alebo hlavného hygienika SR. Rozumieme, že všetky sú realizované s cieľom zamedziť rozširovaniu koronavírusu a jeho následných tragických dôsledkov. Ale prebiehajúca kríza ohrozuje existenciu celých rodín a spôsobuje fatálne problémy.

Žiadame pre jednorodičovské rodiny o tieto opatrenia:

- **Vyplatenie mesačného príspevku na každé nezaopatrené dieťa v sume 200 € od zavedenia karantény na Slovensku, ak:**

- *hrubý príjem v rodine v predchádzajúcom období bol pod 1 100 € mesačne*
- *hrubý príjem v rodine bol vyšší ako 1 100 € mesačne, ale prepadol sa o viac ako 80 percent a zároveň by rodič neprichádzal o nárok na dávku ošetrovné (OČR).*
- *V prípade odkladu splácania hypotekárnych a spotrebných úverov umožniť daňovú úľavu pre sociálne slabé rodiny pri zúčtovaní dane z príjmu za rok 2020 vo výške zvýšených nákladov za tento odklad splátok.*
- *Jednorázovú finančnú pomoc do rodín, ktoré nemajú technické vybavenie potrebné na zabezpečenie online vyučovania pre svoje deti. Napríklad preplatenie poukazu, ktorý bude slúžiť na nákup lacného notebooku s internetom do 300,- €, pre sociálne slabé jednorodičovské rodiny s nezaopatrenými deťmi.*

2: Jasnú stanovisko a nariadenie k úprave práv styku s dieťaťom / deťmi počas karantény

Za uplynulý mesiac nám enormne stúpol nárast telefonátov a emailov od rodičov, ktorí sa dožadujú odpovedí na to, aká je v súčasnosti právna norma upravujúca procesné postupy v čase karantény pre UPSVaR, Políciu a súdy v takýchto konaniach.

V tejto súvislosti si dovoľíme poukázať na fakt, že vzniknutá ťažká situácia môže viesť k enormnému nárastu kriminalizácie a trestných oznámení na oboch stranách rodičov.

Neplatenie výživného sa od 1.1.2020 stalo trestným činom. Jednorodičia práve z dôvodu neporozumenia a nejasnej formulácie procesných postupov v krízovom období konajú na základe vlastných rozhodnutí.

Napríklad, ak sa jeden z rodičov v čase pandémie dostane do stavu ekonomickej tiesne a nie je schopný riadne a včas uhrádzať výživné, dostáva sa tak do omeškania. To má negatívny

následok práve na dieťa. Jednorodič tak nie je schopný sám, bez výživného, hradiť primerané náklady dieťaťa. Následkom tejto situácie, neplatením výživného, môže byť rodičovi bránené stretávaní sa s dieťaťom.

Alebo naopak, vzniká tlak na napĺňanie uznesení úpravy práv a povinností rodičov voči dieťaťu a rodičia využívajú krízový stav, ako dôvod zamedzenia styku dieťaťa s druhým rodičom.

Na mieste ostáva otázka, či práve takýto spôsob obmedzovania budovania si vzájomných vzťahoch medzi dieťaťom a rodičom danými opatreniami a vytvárania rodičovských schopností je možné považovať za záujem dieťaťa.

Na základe vyššie uvedených skutočností navrhuje, aby príslušné ústredné orgány štátnej správy:

- *vydali konkrétne, jasné a zrozumiteľné právne predpisy a nariadenia upravujúce starostlivosť o nezaopatrené deti v čase vyhlásenej karantény a postupy príslušných orgánov v prípade podaní v trestnom, ako aj civilnom konaní.*
- *aby tým odborníkov vypracoval jednoduchým opatrením, pre obdobie tejto krízy amnestiu na prísnosť zákona o výživnom v jeho trestno - právnej dohre.*

Chápeme, že štát musel vyriešiť banky ako najdôležitejší ekonomicky pilier štátu. Každý odklad hypotéky je úľavou pre tieto rodiny. Nezaplatenie aj minimálneho 100€ výživného počas krízy, vyvolá viac škody v rodinách, ako straty bank z odložených úverov. Desiatitisíce deti v jednorodičovských rodinách, ktoré sú touto krízou postihnuté, sú piliermi našej budúcnosti. Mali by vedieť, že štát myslí aj na ne.

Vzhľadom na súčasnú situáciu sa na Vás obraciame s prosbou o pomoc pri našej snahe preklenúť toto náročné a život ohrozujúce obdobie v jednorodičovských rodinách. Nezisková organizácia JEDEN RODIČ, ktorá zastupuje rodičov a nezaopatrené deti, Vás žiadame o urgentné a konkrétne návrhy riešení, balíčok pomoci a konkrétne nariadenia pre jednorodičovské rodiny. Nedovoľte, aby sme prišli o naše domovy, nemali čo jesť, dostali sa do právnych a existenčných problémov.

S úctou,

Eva Marková

riaditeľka a zakladateľka JEDEN RODIČ, n.o.

Patrik Kajúch

zakladateľ JEDEN RODIČ, n.o.

Na vedomie:

Kancelária prezidenta Slovenskej republiky,

Predseda vlády Slovenskej republiky,

Minister práce sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky,

Ministerka spravodlivosti Slovenskej republiky,

Kancelária verejného ochrancu práv.